

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

21 01 2016

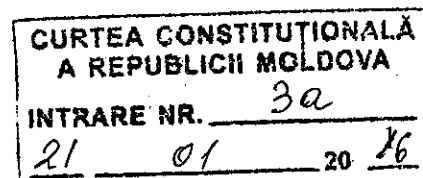
FPSRM nr. 3

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu, 28
Chișinău MD 2004
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII
din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și
articolele 38 alineat 1 litera g) și 39 din Codul Jurisdicției
constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

I. AUTORII SESIZĂRII:

1. Igor DODON

2. Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1

4. Telefon: 022817877

1. Vladimir ȚURCAN

2. Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1

4. Telefon: 022817877

1. Corneliu FURCULIȚĂ

2. Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1

4. Telefon: 022817877

1. Vlad BATRÎNCEA

2. Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1

4. Telefon: 022817877

1. Adrian LEBEDINSCHI

2. Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1

4. Telefon: 022817877

1. Vasile BOLEA

2. Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1

4. Telefon: 022817877

1. Grigore NOVAC

2. Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1

4. Telefon: 022817877

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare hotărârea Parlamentului Republicii Moldova din 20 ianuarie 2016 pentru aprobarea Programul de activitate a Guvernului 2016 – 2018 și acordarea votului de încredere Guvernului (Pavel Filip) și decretului Președintelui Republicii Moldova din 20 ianuarie 2016 privind numirea Guvernului condus de primul-ministru, Pavel Filip.

III. EXPUNEREA PRETINSEI SAU PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI PRECUM ȘI ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

3.1. Expunerea faptelor

La data de 30 noiembrie 2014 în Republicii Moldova au fost desfășurate alegeri parlamentare generale.

Aceste alegeri au fost marcate de mai multe ilegalități și abuzuri, printre care: încălcarea flagrantă a dreptul la vot al cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotarele țării, fapt care a fost denunțat la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, excluderea abuzivă din cursa electorală a partidului condus de Renato Usatîi ș.a.

Imediat după alegeri a fost constatat faptul că, aceeași putere care a creat majoritatea parlamentară după alegerile din 30 noiembrie 2014, înainte de alegeri au furat peste un miliard de dolari din bugetul public.

Ilegalitățile și atrocitățile împotriva poporului Republicii Moldova au continuat și după alegerile parlamentare din 30 noiembrie 2014, țara fiind marcată de mai multe conflicte politice în cadrul puterii, învinuiri de corupție și incompetență. Au căzut mai multe Guverne, printre care Guvernul Gaburici.

Toate acestea au stârnit nemulțumirea generală a cetățenilor Republicii Moldova și au marcat începutul mai multor mișcări protestatare de lungă durată.

La data de 22 octombrie 2015 deputații Parlamentului Republicii Moldova din fracțiunea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova, împreună cu deputații din fracțiun Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, în temeiul art. 106 din Constituție, și-au exprimat neîncrederea față de Guvern prin înaintarea unei moțiuni de cenzură împotriva Guvernului Republicii Moldova pentru suspiciune de corupție.

La data de 29 octombrie 2015 moțiunea de cenzură indicată supra a fost votată de către majoritatea deputaților din Parlamentul Republicii Moldova, în consecință Guvernul Republicii Moldova a fost demis.

Urmare a demisiei Guvernului, Partidul Democrat a anunțat public despre inițierea negocierilor cu formațiunile politice parlamentare pentru formarea și investirea unui nou Guvern.

La data de 21 decembrie 2015 un grup din 14 deputați din fracțiunea parlamentară a partidului comuniștilor din Republica Moldova au anunțat public despre părăsirea formațiunii din care fac parte, totodată fiind anunțată formarea în cadrul Parlamentului Republicii Moldova a Platformei social democrate în următoarea componență: partidul democrat din Republica Moldova 19 deputați + deputatul neafiliat, doamna Lidia Lupu+14 deputați care au părăsit fracțiunea partidului comuniștilor. Notăm că, nici părăsirea fracțiunii PCRM în Parlament, anunțată de către cei 14 deputați comuniști și nici platforma social democrată nu au trecut procedurile parlamentare de formalizare a acestora.

Tot la data de 21 decembrie 2015, Președintele Republicii Moldova, după consultarea fracțiunilor parlamentare, care nu au ajuns la nici un consens în privința candidatului la funcția de prim-ministru, l-a desemnat în calitate de candidat la funcția de prim-ministru pe domnul Ion Sturza.

Grupul de 14 deputați care au anunțat părăsirea partidului comuniștilor au contestat la Curtea Constituțională decretul Președintelui Republicii Moldova privind

desemnarea domnului Ion Sturza în calitate de candidat la funcția de prim-ministru, solicitând totodată interpretarea unor prevederi din Constituție.

Prin hotărârea sa nr.32 din 29 decembrie 2015, Înalta Curte a declarat constituțional decretul de desemnare a domnului Ion Sturza în calitate de candidat la funcția de prim-ministru.

Candidatul la funcția de prim-ministru, domnul Ion Sturza, a anunțat public despre faptul că, la data de 04 ianuarie 2016 se va prezenta în plenul Parlamentului pentru a cere votul de încredere al aleșilor poporului pentru viitorul Guvern.

La data de 04 ianuarie 2016 a fost fixată data ședinței extraordinare a Parlamentului pentru investirea Guvernului.

Înainte de ora ședinței extraordinare a Parlamentului pentru investirea Guvernului din data de 04 ianuarie 2016, a fost convocată ședința comisiei parlamentare juridice, numiri și imunități, care a aprobat atât programul de guvernare al candidatului la funcția de prim-ministru, domnul Ion Sturza, cât și lista cabinetului de miniștri.

Ulterior, candidatul la funcția de prim-ministru, domnul Ion Sturza, împreună cu potențialii membri ai viitorului Guvern, s-au prezentat în Parlament pentru a cere votul de încredere al viitorului cabinet de miniștri.

Președintele Parlamentului, domnul Adrian Candu, constatând lipsa de cvorum în ședința în Plen a Parlamentului pentru investirea Guvernului din data de 04 ianuarie 2016, a declarat imposibilitatea deschiderii ședinței, considerând ca fiind eșuată tentativa de investire a Guvernului.

În aceeași zi candidatul desemnat, domnul Ion Sturza, a anunțat Președintele Republicii Moldova despre situația creată.

La rândul său Președintele Republicii Moldova a decis să inițieze noi consultări pentru desemnarea candidatului la funcția de prim-ministru al Republicii Moldova.

La data de 13 ianuarie 2016 un grup din 56 de deputați (19 deputați din fracțiunea PD+deputatul neafiliat, Lidia Lupu+14 deputați care au părăsit partidul comuniștilor+7 deputați din fracțiunea PLDM+deputatul neafiliat, Nicolae Juravski+deputatul neafiliat, Petru Știrbete+13 deputați din fracțiunea PL) au prezentat o declarație scrisă în susținerea în calitate de candidat la funcția de prim-ministru, a domnului Plahotniuc Vladimir.

La data de 13 ianuarie 2016 Președintele Republicii Moldova a anunțat că, refuză desemnarea domnului Plahotniuc Vladimir în calitate de candidat la funcția de prim-ministru pe motive de integritate și suspiciune de corupție, oferind Parlamentului Republicii Moldova un termen de până la data de 14 ianuarie 2016, ora 12:00, pentru identificarea unui nou candidat la funcția de prim-ministru.

În aceeași zi, la data de 14 ianuarie 2016, din numele celor 56 deputați a parvenit solicitarea repetată Președintelui Republicii Moldova desemnarea domnului Plahotniuc Vladimir în calitate de candidat la funcția de prim-ministru pe motive de integritate.

Pe parcursul aceleiași zile de 14 ianuarie 2016, un grup de 6 deputați din fracțiunea PLDM și deputatul neafiliat, Nicolae Juravski, și-au retras semnăturile de pe declarația de susținere a domnului Plahotniuc în calitate de prim-ministru.

La rândul său, Președintele Republicii Moldova a refuzat în mod repetat desemnarea domnului Plahotniuc Vladimir în calitate de candidat la funcția de prim-ministru, desemnând pe domnul Ion Păduraru în calitate de candidat.

Imediat după desemnare, posturile de televiziune care aparțin domnului Vladimir Plahotniuc, printre care și Publika TV, au început un atac masiv asupra candidatului desemnat, domnul Ion Păduraru, declarându-l ca fiind implicat în dosarul penal „Filat-Shor” legat de așa-zisul „furt al miliardului” și insinuând că, bunurile deținute în proprietate de către candidat ar depăși veniturile declarate de către aceste.

A doua zi, la 15 ianuarie 2016 procurorul în Procuratura anticorupție, Adriana Bețșor, fiind întrebată de către aceleași posturi de televiziune, care aparțin domnului

Plahotniuc Vladimir, dacă ar fi adevărat că, Ion Păduraru este implicat în dosarul penal „Filat-Shor”, a confirmat acest fapt.

Paralel, în cadrul aceleiași zile de 15 ianuarie 2016, un grup de 54 deputați (19 deputați din fracțiunea PD+deputatul neafiliat, Lidia Lupu+14 deputați care au părăsit fracțiunea parlamentară a PCRM+6 deputați din fracțiunea PLDM +13 deputați din fracțiunea PL+deputatul neafiliat, domnul Juravski) i-au solicitat Președintelui Republicii Moldova să anuleze decretul de desemnare a domnului Ion Păduraru în calitate de candidat la funcția de prim-ministru, totodată fiind prezentată o declarație de susținere a domnului Pavel Filip în calitate de candidat la funcția de prim-ministru.

Tot la 15 ianuarie 2016, după campania masivă de denigrare și presare abuzivă, candidatul desemnat, domnul Ion Păduraru, a comunicat public despre faptul că, refuză să fie candidat la funcția de prim-ministru, fiind anunțat și Președintele Republicii Moldova despre acest lucru.

Totodată Ion Păduraru a anunțat că, Președintele Republicii Moldova a anulat deja decretul desemnare a sa la funcția de prim-ministru.

Ulterior, Președintele țării, fără consultări cu fracțiunile parlamentare și deputații neafiliați, a anunțat că, l-a desemnat în calitate de candidat la funcția de prim-ministru pe domnul Pavel Filip.

La data de 16 ianuarie 2016 PLDM (inclusiv 2 din cei 6 semnatari a pretensei majorități) au anunțat că, trece în opoziție, iar Președintele a menționat că, l-a înaintat pe Pavel Filip, pe motiv că, legea îl obligă. Altfel spus, Președintele a menționat că, nu ar fi avut nici o discreție întru a-i respinge candidatura.

La data de 18 ianuarie 2016 deputații fracțiunii parlamentare a PSRM a contestat la Curtea Constituțională decretul Președintelui privind desemnarea candidaturii domnului Ion Păduraru la funcția de prim-ministru al Republicii Moldova, decretului privind revocarea candidaturii domnului Ion Păduraru la funcția de prim-ministru al Republicii Moldova, precum și a decretului privind desemnarea domnului Pavel Filip în calitate de candidat la funcția de prim-ministru al Republicii Moldova.

La data de 19 ianuarie 2016 Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă sesizarea deputaților fracțiunii PSRM.

La data de 20 ianuarie 2016 la ora 13.00, deputații majorității, fără anunțarea conformă a deputaților opoziției din cadrul Parlamentului Republicii Moldova, fără înmânarea programului de guvernare al viitorului Guvern și listei viitorilor miniștri deputaților din opoziție, s-au întrunit în ședința comisiei parlamentare juridice, numiri și imunități, precum și în cadrul biroului permanent al Parlamentului, unde în mai puțin de 10 minute au analizat programul de guvernare al viitorului Guvern și au fixat ședința plenară extraordinară Parlamentul Republicii Moldova pentru învestirea Guvernului Filip, pentru aceeași zi, la ora 16:00.

Fracțiunea PLDM și fracțiunea PCRM din Parlamentul Republicii Moldova au declarat public că, nu vor participa la ședința de învestire a Guvernului Filip, considerându-l ilegală.

În cadrul ședinței plenare a Parlamentului din 20 ianuarie 2015, pe lângă așa-zisa majoritate, a participat și 9 din 24 deputați ai fracțiunii Partidului Socialiștilor Republicii Moldova, care, au solicitat regulamentar Președintelui Parlamentului o pauză de 3 ore pentru revenirea din teritoriu a deputaților lipsă, pentru a lua cunoștință cu programul de guvernare și componenta nominală a viitorului Guvern în vederea desfășurării unor dezbateri eficiente pe marginea programului și a listei. Acest drept a fost refuzat însă, nefiind acordat nici măcar termenul de 30 minute.

Ulterior s-a trecut la procedura de audiere programului de guvernare a viitorului guvern.

În semn de protest împotriva acțiunilor ilegale ale Președintelui Parlamentului și așa-zisei majorități parlamentare, fracțiunea parlamentară a PSRM, în mod pașnic a

blocat tribuna centrală a Parlamentului. Concomitent, în fața Parlamentului era desfășurat un protest popular împotriva ilegalităților Parlamentului.

În momentul protestului, de deputații fracțiunii parlamentare a PSRM s-au apropiat deputații PD, Constantin Tuțu și Constantin Botnari, care au agresat fizic deputații PSRM, intimidându-i și declarându-le că, le-a mai rămas vreo 2-3 zile.

În acest moment, de către președintele Parlamentului, domnul Andrian Candu a fost întrerupt discursul de prezentare a programului de guvernare de către domnul Pavel Filip și a intervenit deputatul fracțiunii PD, domnul Marian Lupu, care a propus să se treacă direct la procedura de votare, prin neglijarea fazei întrebărilor, rapoartelor, luărilor de cuvânt.

Adrian Candu a pus la vot respectiva propunere, care a fost acceptată cu titlu de excepție de la procedurile Regulamentului Parlamentului.

Imediat după aceasta a fost anunțată procedura de votare pentru viitorul Guvern, acestuia fiindu-i acordat vot de încredere din partea a 57 de deputați.

Urmare a votului ilegal al celor 57 deputați pentru Guvernul Filip, protestul popular din fața Parlamentului a devenit mult mai activ, cetățenii Republicii Moldova scandând lozinci în susținerea alegerilor anticipate și eliberarea statului captiv din mâna oligarhului Plahotniuc, care controlează toate puterile în stat.

În seara zilei de 20 ianuarie 2016 Președintele Republicii Moldova anunța prin intermediul purtătorului său de cuvânt despre faptul că, data și ora învestirii Guvernului va fi anunțată la data de 21 ianuarie 2016.

Cu toate acestea, la data de 20 ianuarie 2016, în jurul orei 24, la reședința de Stat de pe str.N. Iorga, mun.Chișinău, Președintele Republicii Moldova în mod secret a întrunit membrii viitorul Guvern, a primit jurământul de credință patriei și a emis decretul de numire a Guvernului.

La data de 20 ianuarie 2016 MAI a contactat liderii opoziției parlamentare și extraparlamentare (Dodon Igor, Renato Usatîi și Adrian Năstase) citându-i pentru audieri la data de 21 ianuarie 2016, ora 8:30.

3.2. Legislație pertinentă:

Constituția Republicii Moldova

Articolul 2

Suveranitatea și puterea de stat

(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.

Articolul 60

Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ

(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.

(2) Parlamentul este compus din 101 deputați.

Articolul 64

Organizarea internă

(1) Structura, organizarea și funcționarea Parlamentului se stabilesc prin regulament. Resursele financiare ale Parlamentului sînt prevăzute în bugetul aprobat de acesta.

(2) Președintele Parlamentului se alege prin vot secret, cu majoritatea voturilor deputaților aleși, pe durata mandatului Parlamentului. El poate fi revocat în orice moment prin

vot secret de către Parlament cu o majoritate de cel puțin două treimi din voturile tuturor deputaților.

(3) Vicepreședinții se aleg la propunerea Președintelui Parlamentului, cu consultarea fracțiunilor parlamentare.

Articolul 66 lit. a), f) și j)

Atribuțiile de bază

Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

- a) adoptă legi, hotărâri și moțiuni;
- f) exercită controlul parlamentar asupra puterii executive, sub formele și în limitele prevăzute de Constituție;
- j) alege și numește persoane oficiale de stat, în cazurile prevăzute de lege;

Articolul 98

Învestitura

(1) După consultarea fracțiunilor parlamentare, Președintele Republicii Moldova desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru.

(2) Candidatul pentru funcția de Prim-ministru va cere, în termen de 15 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului de activitate și a întregii liste a Guvernului.

(3) Programul de activitate și lista Guvernului se dezbate în ședința Parlamentului. Acesta acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților aleși.

(4) În baza votului de încredere acordat de Parlament, Președintele Republicii Moldova numește Guvernul.

(5) Guvernul își exercită atribuțiile din ziua depunerii jurământului de către membrii lui în fața Președintelui Republicii Moldova.

(6) În caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a funcției, Președintele Republicii Moldova revocă și numește la propunerea Prim-ministrului, pe unii membri ai Guvernului.

Legea pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului

Articolul 6. Organizarea fracțiunilor parlamentare și atribuțiile lor

(1) În conformitate cu prezentul Regulament fracțiunile parlamentare au dreptul să facă propuneri pentru:

d) proiectele de hotărâri ale Parlamentului privind programul de activitate al Guvernului, proiectele actelor exclusiv politice ale Parlamentului;

Articolul 47. Condițiile exercitării dreptului de inițiativă legislativă și subiecții acestui drept

(3) Deputatul exercită dreptul la inițiativă legislativă personal sau în comun cu alți deputați.

(4) În prezentul Regulament, prin act legislativ se înțeleg legile constituționale, legile organice și ordinare, hotărârile și moțiunile Parlamentului.

(6) Proiectul de act legislativ și propunerea legislativă se depun spre dezbateră împreună cu o expunere a obiectivului, scopului, concepției viitorului act, a locului acestuia în legislația în vigoare, precum și a efectelor sale social-economice și de altă natură, potrivit cerințelor Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27 decembrie 2001. Se indică totodată persoanele care au luat parte la elaborarea proiectului și se anexează rezultatele expertizelor și cercetărilor efectuate în cadrul elaborării, precum și rezultatele consultării publice a proiectului. În cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

(8) Proiectul actului legislativ se prezintă în limba moldovenească împreună cu traducerea lui în limba rusă.

(10) Proiectele de acte legislative și propunerile legislative înaintate de deputați se prezintă în limba moldovenească sau în limba rusă. Secretariatul Parlamentului asigură traducerea lor în limba respectivă.

(11) În cazul în care se va constata că inițiativele legislative nu sînt perfectate conform cerințelor tehnice stabilite de prezentul Regulament și de alte acte legislative, Biroul permanent poate propune autorilor acestora să le aducă în concordanță cu prevederile legale respective.

Articolul 53. Termenul de avizare a proiectelor de acte legislative și a propunerilor legislative de către alte comisii competente

(1) Comisiile permanente care au primit spre avizare proiecte de acte legislative și propuneri legislative le supun dezbaterilor și vor prezenta comisiei sesizate în fond avize asupra lor în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare.

Articolul 54. Avizarea proiectelor de acte legislative și a propunerilor legislative de către Direcția juridică a Secretariatului Parlamentului

Proiectul de act legislativ și propunerea legislativă se transmit spre avizare complexă Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului, care, în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare, va prezenta comisiei permanente sesizate în fond și Direcției documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului avizul referitor la concordanța proiectului sau propunerii legislative:

- a) cu prevederile Constituției;
- b) cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte;
- c) cu cerințele de procedură și de tehnică legislativă prevăzute de prezentul regulament, de Legea privind actele legislative și de alte acte legislative.

Articolul 57. Înscrierea proiectelor de acte legislative pe ordinea de zi și transmiterea către deputați și autori a raportului comisiei sesizate în fond și a avizelor

(1) Raportul comisiei permanente sesizate în fond însoțit de avizele celorlalte comisii care au dezbătut proiectul de act legislativ sau propunerea legislativă, rezultatele consultării publice, precum și avizul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului se transmit de către Direcția documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului deputaților și autorilor proiectului de act legislativ sau propunerii legislative.

(2) La ședința Biroului permanent, în care se examinează chestiunea privind înscrierea pe ordinea de zi a proiectului de act legislativ, comisia permanentă sesizată în fond prezintă:

- a) scopurile, sarcinile și concepția proiectului, prognoza efectelor social-economice și de altă natură ale acestuia, precum și categoria legii;
- b) lista autorilor care au participat la elaborarea proiectului;
- c) lista persoanelor sau organizațiilor care au efectuat expertiza proiectului;
- d) fundamentarea economico-financiară a proiectului;
- e) avizul comisiei (comisiilor) permanente pe marginea proiectului;
- e¹) rezultatele consultării publice a proiectului;
- f) avizul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului;
- g) lista și/sau, după caz, proiectele de acte legislative sau normative necesare executării actului legislativ care se adoptă.

Articolul 92. Procedura de alegere, numire sau de propunere pentru numirea în funcție a persoanelor oficiale de stat

(2) Chestiunea cu privire la alegere, numire sau propunerile pentru numirea în funcție a persoanelor oficiale de stat se supun dezbaterii Parlamentului după prezentarea raportului Comisiei juridice, pentru numiri și imunități.

(3) În procesul întocmirii raportului comisia va examina candidaturile pentru alegere, numire sau propunerile pentru numirea în funcție a persoanelor oficiale de stat, avînd dreptul de a chema spre audiere persoanele în cauză.

Articolul 102. Regimul de lucru al Parlamentului

(6) Fiecare fracțiune parlamentară poate solicita pauze în ședința în plen cu durata de până la 30 de minute în vederea definitivării deciziilor politice pe marginea subiectelor incluse în ordinea de zi a ședinței. Durata cumulativă a pauzelor solicitate de o fracțiune parlamentară pe parcursul unei ședințe a plenului Parlamentului nu poate depăși 60 de minute. La depășirea acestei limite, acordarea pauzelor poate fi decisă doar prin votul majorității deputaților prezenți

Articolul 147. Acordarea votului de încredere Guvernului

(1) Programul de activitate al Guvernului se dezbate în ședința Parlamentului, în condițiile art.47-57.

(2) Lista Guvernului va fi examinată de Parlament în condițiile art.92 alin.(2) și (3).

(3) Parlamentul acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților aleși.

3.3. Doctrină pertinentă

Comentariul la Constituția Republicii Moldova art. 98, pag. 351-355

Prin investitură înțelegem complexul de acte și fapte juridice, cu procedurile corespunzătoare prevăzute de Constituție, care definesc legalitatea și fundamentează legitimitatea instalării unei echipe guvernamentale. **Învestirea Guvernului are un caracter complex, necesitând parcurgerea unor etape obligatorii, în următoarea consecutivitate: desemnarea candidatului pentru funcția de prim-ministru; pregătirea de către candidat la funcția de prim-ministru a programului de activitate și a componenței nominale a Guvernului; dezbateri programului de activitate în ședința Parlamentului; acordarea de către Parlament a votului de încredere asupra programului de activitate; numirea Guvernului de către Președintele Republicii; depunerea jurământului de către membrii Guvernului.**

3. Dezbateri programului de activitate în ședința Parlamentului. Termenul în care va fi cerut votul de încredere este de 15 zile începând cu data nominalizării candidatului pentru funcția de prim-ministru. Acesta trebuie să fie un termen rezonabil, suficient pentru pregătirea programului guvernamental și a componenței nominale a Guvernului, perioadă în care candidat la funcția de prim-ministru trebuie să convingă parlamentarii înainte de procedura votării că programele electorale (sau unele părți din ele) ale partidelor care vor acorda vot de încredere, au fost luate în considerare și sunt cuprinse în programul de activitate. **Menționăm faptul că Parlamentul nu doar ia act de programul de activitate al Guvernului, ci organizează dezbateri asupra acestuia, adică îl discută, îl analizează pe larg, sub toate aspectele, supunându-l discuției în contradictoriu. Programul de activitate al Guvernului se dezbate în ședința Parlamentului, cu respectarea prevederilor Regulamentului Parlamentului.** Astfel, lista Guvernului va fi supusă dezbaterii Parlamentului după prezentarea raportului Comisiei juridice pentru numiri și imunități; la cererea Prim-ministrului, Biroul permanent va înscrie cu prioritate pe ordinea de zi chestiunile privind acordarea votului de încredere întregii liste a Guvernului și programului lui de activitate. ...

6. Depunerea jurământului de către membrii Guvernului. În termen de trei zile de la data numirii Guvernului, membrii acestuia vor depune, individual, în fața Președintelui Republicii Moldova, următorul jurământ: „Jur să-mi dăruiesc toată puterea și priceperea propășirii Republicii Moldova, să respect Constituția și legile țării, să apăr democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a Moldovei“. Momentul acesta este deosebit de important, deoarece Guvernul, în întregul său, și fiecare membru al acestuia, în parte, încep să-și exercite mandatul numai după depunerea jurământului. E semnificativ faptul că membrii Guvernului depun același jurământ pe care îl depune și Președintele Republicii, or, Constituția a conceput un executiv bicefal, Președintele Republicii și Guvernul, dar care desfășoară, în esență, aceeași activitate statală, formând aceeași putere, puterea executivă. Ca atare, la identitate de activități se impune identitate de jurământ

3.4. Practică pertinentă a Curții Constituționale cu citarea unor extrase din practică

Hotărârea Curții Constituționale nr. 16 din 20.04.2000

... 5. Procedura de formare a Guvernului, prevăzută de art. 98 din Constituție, are un caracter complex. Procedura de investitură include mai multe acte: desemnarea de către șeful statului a unui candidat pentru funcția de Prim-ministru, obținerea votului de încredere al Parlamentului și, în cele din urmă, numirea Guvernului prin decretul Președintelui Republicii.

... 3. Conform art. 2 alin. (2) din Constituție, formarea Guvernului poate avea loc numai în limitele art. 98 din Constituție, deoarece nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.

Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 19.06.2012

17. Curtea reține că, în condițiile statului de drept, puterea politică aparține poporului. Dacă primele două elemente definitorii ale statului - teritoriul și populația - au un caracter obiectiv-material, cel de-al treilea element esențial - suveranitatea națională - are un caracter subiectiv-volițional și înseamnă că dreptul de comandă aparține poporului.

18. Așa cum se precizează în articolul 2 alin.(1) din Constituție, suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție...

22. Conținutul mandatului parlamentar este prestabilit, prin Constituție, lege, regulamentele parlamentare sau pe cale cutumiară, fiind dedus din exercitarea prerogativelor ce alcătuiesc competența Parlamentului, și reprezintă totalitatea drepturilor și obligațiilor deputatului, care pot fi de natură politică și patrimonială, precum și garanțiile libertății de exercitare a mandatului și independenței deputatului.

23. Constituția nu oferă o descriere expresă detaliată a activității deputatului, enunțând cadrul general al exercitării mandatului parlamentar - exercitarea prerogativelor ce alcătuiesc competența Parlamentului. Curtea reține că, în exercitarea mandatului lor, deputații îndeplinesc mai multe funcții: de reprezentare, de legiferare și de monitorizare și control...

27. Avînd în vedere că sînt reprezentanți ai poporului, desemnați în acest sens prin alegere, deci ai alegătorilor în ansamblu, în cadrul funcției de reprezentare deputații trebuie să interpreteze opinia publică și să comunice punctele de vedere ale alegătorilor.

28. Confruntîndu-se cu probleme sau chestiuni legate de guvernare, alegătorii recurg adesea la deputați. Aceștia primesc, de obicei, apeluri telefonice și scrisori de la cetățeni sau cetățeni în audiență, în birou și în teritoriu, cu solicitarea de abordare a unor probleme legate de asigurarea ocupării forței de muncă, protecția socială, agricultură, justiție, pensii sau probleme financiare. Astfel, un deputat urmează să dedice o parte considerabilă a timpului său pentru sprijinul direct al nevoilor cetățenilor. Prin această funcție de "asistență socială" în teritoriu, deputatul oferă informații și consiliere cu privire la o gamă largă de programe guvernamentale, aceasta fiind o activitate inherentă alegerii sale în Parlament. În același timp, această activitate poate servi deputatului pentru documentare în exercitarea rolului său legislativ și de monitorizare a Guvernului.

29. Deputații, de asemenea, pot încerca să-și influențeze colegii de partid să adopte anumite poziții și orientări politice, potrivit liniei de gândire a segmentului lor electoral, sau să-și unească forțele în scopul de a face cunoscute anumite probleme ale cetățenilor.

30. Această activitate este importantă pentru reprezentarea în lupta politică din Parlament a dezbatelor politice din societate, a opiniilor, a ideilor ce au ca sursă diferite categorii sociale, politice, economice sau culturale. În această manieră, poporul, în calitate de titular al suveranității naționale, își exercită suveranitatea nu numai cu prilejul procesului electiv, ci pe întreaga durată a mandatului oferit Parlamentarului aflat în serviciul său.

31. În mod cert, eficiența cu care parlamentarii își reprezintă alegătorii depinde în mare măsură de poziția lor în Parlament. Astfel, ca membri ai majorității parlamentare, deputații sînt mai bine poziționați pentru a se asigura că sînt luate în considerare interesele alegătorilor lor în elaborarea politicii guvernului. Acesta este motivul pentru care, în practica parlamentară, se recomandă exercitarea cu bună-credință a drepturilor și obligațiilor constituționale atît de către majoritate, cît și de grupurile parlamentare minoritare, precum și cultivarea unei culturi a dialogului politic, care să nu excludă a priori consensul, chiar dacă motivațiile sînt diferite, atunci cînd miza este interesul major al poporului...

34. ...Astfel, sintagma "a fi în serviciul poporului" de la articolul 68 alin.(1) din Constituție înseamnă că, din momentul alegerii și pînă la încetarea mandatului, fiecare deputat devine reprezentantul poporului în integralitatea sa și are drept misiune să servească interesului comun, cel al poporului, și nu doar partidului din care provine. În exercitarea mandatului, parlamentarul se supune numai Constituției, legilor și trebuie să adopte atitudini care, potrivit conștiinței sale, servesc binelui public...

42. Urmînd practica majorității statelor lumii, Constituția Republicii Moldova, prin articolul 68 alin.(2), respinge orice formă de mandat imperativ, incluzînd prevederi care consfîșesc caracterul reprezentativ al mandatului parlamentarilor.

43. Astfel, deoarece nu sînt reprezentanții unei fracțiuni a populației, parlamentarii nu pot fi apărătorii unor interese particulare, ei sînt absolut liberi în exercitarea mandatului lor și nu au obligația de a îndeplini angajamentele pe care și le-ar fi putut asuma înaintea alegerii sau eventualele instrucțiuni din partea alegătorilor formulate pe parcursul mandatului. Aleșii nu au obligația legală să-și susțină partidul sau deciziile grupului lor în cadrul Parlamentului. Mai mult, în cazul în care deputatul, prin comportamentul său, provoacă daune acestuia, partidul sau grupul din care face parte poate să-l excludă, însă această excludere nu antrenează pierderea mandatului parlamentar. Aceasta, în mod evident, nu împiedică deputatul ca, odată ales, să își onoreze angajamentele și să se conformeze disciplinei de vot a grupului parlamentar din care face parte.

44. Pe cale de consecință, Curtea reține că, în logica reprezentării libere, mandatul parlamentarului este irevocabil: alegătorii nu pot să-l facă să înceteze prematur și practica demisiilor în alb este interzisă. Alegătorii nu pot, prin urmare, să-și exprime nemulțumirea față de modul în care un ales și-a îndeplinit misiunea decît prin refuzul acordării voturilor lor atunci cînd acesta solicită realegerea.

45. Faptul că mandatul de parlamentar are caracter reprezentativ nu înseamnă totuși că, odată ce alegerea a avut loc, orice legătură dintre parlamentar și alegători dispare. Parlamentarul este supus permanent influenței opiniei publice, pe care, la rîndul său, o influențează. Independența mandatului nu presupune că parlamentarii se pot dezinteresa de aspirațiile de ansamblu ale poporului, deoarece, per a contrario, principiul reprezentării ar fi o simplă ficțiune. Astfel, Parlamentul își desfășoară activitatea sub control electiv, întrucît electoratul, la următoarele alegeri, poate să-și schimbe opțiunile...

54. În acest context, Curtea reține că, în ceea ce privește exercitarea mandatului de deputat, în majoritatea parlamentelor există o obligație formală de prezență, atît în plen, cît și în comisie...

60. Practica altor state denotă faptul că numai lipsa repetată de la ședințele în plen ale Parlamentului sau de la ședințele comisiilor de specialitate se sancționează. Evident, este esențial ca o excludere definitivă să rămînă o procedură excepțională, o sancțiune de ultim remediu, ce ar trebui să se limiteze strict la cazurile prevăzute de lege. În caz contrar, aceasta ar putea deveni o

armă periculoasă în mâinile majorității parlamentare împotriva opoziției sau a grupurilor minoritare.

61. În același context, Curtea reține că, spre deosebire de absențele nemotivate, protestul parlamentar constituie, eminate, o absență motivată politic, fiind o metodă de luptă politică, o acțiune a unui deputat sau a unui grup de deputați, ca ripostă la o anumită acțiune a majorității, prin care se exprimă o manifestare, fără acte de violență, a opoziției împotriva unor acte sau decizii care sunt considerate ilegale sau contrare interesului comun, cu scopul de a obține cedări. ...

63. În același timp, este necesară reglementarea legală exhaustivă a procedurilor de protest parlamentar, a condițiilor și temeiurilor când protestul parlamentar poate fi declarat, astfel încât să nu existe nici un dubiu sau confuzie între protest și lipsa nemotivată de la ședințele Parlamentului. Prin urmare, protestul parlamentar trebuie să fie notificat public de către deputatul vizat sau de către președintele fracțiunii parlamentare, cu anunțarea situației care l-a determinat și a cerințelor pentru sistare.

64. În acest context și ținând cont de principiile democrației și pluralismului politic, consfințite de articolul 1 alin. (3) din Constituție, Curtea consideră că ar fi contrar spiritului Constituției dacă ar fi instituită posibilitatea ridicării mandatului de deputat pentru recurgerea la anumite forme de protest parlamentar, instrument de luptă politică ce ține de esența parlamentarismului, deoarece în acest fel se exprimă diversitatea de opinii, chiar dacă aceste drepturi pot fi utilizate într-o manieră obstrucționistă, spre a împiedica sau întârzia luarea unei decizii...

Hotărârea Curții Constituționale nr. 30 din 01.10.2013

32. Fiind expresia suveranității naționale, a voinței poporului - unicul titular al puterii politice, Parlamentului îi revine un rol deosebit în sistemul statal. De aceea și competențele sale trebuie să răspundă imperativului de a crea condițiile necesare exprimării voinței poporului care l-a ales și pe care îl reprezintă direct și nemijlocit.

33. Curtea relevă că, în scopul realizării colaborării și controlului reciproc în procesul exercitării suveranității naționale, Constituția Republicii Moldova stabilește anumite raporturi între Parlament (puterea legislativă), Șeful statului și Guvern (puterea executivă), raporturi ce se manifestă prin interacțiune reciprocă, competente strict stabilite și limitate de reglementări constituționale (articolele 72, 78, 79, 80, 81, 84, 85, 86, 87, 89, 93, 95, 98, 104, 105, 106 din Constituție).

34. Cu referire la principiul constituțional al separării și colaborării puterilor în stat,

Curtea în Hotărârea nr.23 din 9 noiembrie 2011 privind interpretarea articolului 116 alin. (4) din Constituție, a menționat:

„19. Principiul echilibrului instituțional, cunoscut astăzi sub denumirea "checks and balances" (în traducere aproximativă din limba engleză însemnând "sistemul de frâne și contrabalante"), stă la baza democrației și presupune echilibrul puterilor și controlul lor reciproc, astfel încât puterile statale să aibă aproximativ aceeași pondere, adică să fie echilibrate, pentru a se putea limita reciproc, evitând astfel ca puterea statală să fie folosită în mod abuziv.

20. Acest sistem de frâne și contrabalante reprezintă condiția sine qua non a democrației moderne, împiedicând omnipotența legislativului, pe cea a executivului sau a judiciarului.”

35. În contextul celor menționate și apreciind principiul separației puterilor ca un mecanism de verificare reciprocă între puteri și de asigurare a unui echilibru funcțional între ele, Curtea reține că raționamentul care stă la baza acestui echilibru este împiedicarea hegemoniei unei puteri constituționale în detrimentul altora și evitarea încălcării ordinii constituționale stabilite prin voința neviciată a poporului.”

Hotărârea Curții Constituționale nr. 20 din 04 iunie 2014

206. Curtea reține că, ținând cont de principiile democrației și pluralismului politic, consfințite de articolul 1 alin. (3) din Constituție, garantarea libertății de exprimare a deputaților constituie un element fundamental al mandatului acestora.

207. Curtea menționează că mandatul de parlamentar exprimă relația parlamentarului cu întregul popor, în serviciul căruia este. Astfel, sintagma "a fi în serviciul poporului" de la articolul 68 alin. (1) din Constituție înseamnă că, din momentul alegerii și până la încetarea mandatului, fiecare deputat devine reprezentantul poporului în integralitatea sa și are drept misiune să servească interesului comun, cel al poporului, și nu doar partidului din care provine. În exercitarea mandatului, parlamentarul se supune numai Constituției, legilor și trebuie să adopte atitudini care, potrivit conștiinței sale, servesc binelui public.

208. Astfel, conținutul politic, atât parlamentar, cât și extraparlamentar, al mandatului se realizează prin drepturile politice ale deputaților, unul dintre acestea fiind libertatea de exprimare, specifică parlamentarilor prin dreptul la cuvânt și dreptul la vot.

209. Independența opiniei deputatului este garantată. Or, potrivit articolului 71 din Constituție, deputatul nu poate fi persecutat sau tras la răspundere juridic pentru voturile sau opiniile exprimate în exercitarea mandatului.

Hotărârea Curții Constituționale nr. 7 din 18 mai 2013

60. Curtea subliniază că legiuitorul constituant a stabilit condiții speciale privind numirea Prim-ministrului.

61. Astfel, potrivit articolului 98 alin.(1) și alin.(2) din Constituție, după consultarea fracțiunilor parlamentare, Președintele Republicii Moldova desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru, care va cere, în termen de 15 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului de activitate și a întregii liste a Guvernului. Programul de activitate și lista Guvernului se dezbat în ședința Parlamentului. Acesta acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților aleși (alineatul (3) al articolului 98 din Constituție). În baza votului de încredere acordat de Parlament, Președintele Republicii Moldova numește Guvernul (alineatul (4) al articolului 98 din Constituție).

107. În temeiul controlului reciproc al puterilor în stat, bazat pe sistemul „frânelor și contrabalanțelor, puterea executivă nu poate fi instituită fără o voință expres exprimată de puterea legislativă, prin intermediul Parlamentului, exercitată în procesul investirii Guvernului. Conform procedurilor constituționale, Guvernul, ca exponent al puterii executive, este opera comună a legislatorului, ca autoritate reprezentativă supremă, căreia poporul i-a delegat cea mai înaltă valoare – suveranitatea puterii de stat (art.2 din Constituție) și a șefului de stat, ca garant al suveranității (art.77 din Constituție).

108. Astfel, numai având mandatul acordat de Parlament, Guvernul poate exercita atribuțiile puterii executive, ce în ultimă instanță se reduc la procesul de executare a legilor adoptate de același Parlament.

109. Curtea atestă, că acest mandat este unul vital pentru existența și funcționarea Guvernului. Or, **constituanta legislativă a instituit regula numirii Guvernului de Președintele Republicii Moldova numai în baza votului de încredere acordat de Parlament și în strictă conformitate cu prevederile art.98 din Constituție.**

110. Curtea atestă că Guvernul, ca structură centrală în rândul autorităților executive, este opera Parlamentului, existența căruia se bazează pe trei componente esențiale: programul de guvernare, procedura de investire și încrederea acordată acestuia de Parlament. În cazul lipsei uneia din aceste componente, legitimitatea și ponderea structurii guvernamentale devine incertă.

Hotărârea Curții Constituționale nr. 32 din 29 decembrie 2015

50. Diversele categorii de prevederi constituționale ridică întrebări variate și deseori necesită o abordare destul de diferită în ceea ce privește interpretarea și aplicarea.

51. Spre deosebire de dispozițiile privind drepturile omului, care sunt mai generale și mai flexibile, regulile instituționale ce reglementează o procedură specifică de guvernare sau de competență ar trebui să fie clare, cu scopul de a crea stabilitate politică și previzibilitate.

52. Interpretarea regulilor instituționale se concentrează asupra echilibrului puterilor executivă, legislativă și judiciară stabilite de Constituție, în lumina standardelor europene și internaționale privind democrația și statul de drept, precum și a patrimoniului constituțional comun privind formele de guvernământ europene, luând în considerare particularitățile naționale...

76. Prin urmare, Curtea reține că interpretarea articolului 98 alin. (1) din Constituție urmează a fi făcută ținându-se cont de forma de guvernământ parlamentară din Republica Moldova. În acest sens, orice interpretare trebuie să țină cont de echilibrul puterilor și arhitectura instituțională a statului, precum și de obligația constituțională a autorităților statului de a-și exercita cu bună-credință și în spiritul colaborării loiale competențele pe care Legea fundamentală le stabilește în sarcina fiecăreia.

77. Potrivit articolului 60 alin. (1) din Constituție, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova.

78. Potrivit articolului 77 din Constituție, Președintele Republicii Moldova reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării.

79. Această normă constituțională atribuie Șefului statului un rol dublu, și anume: 1) de a reprezenta statul și 2) de a fi garantul suveranității, independenței naționale, unității și integrității teritoriale a țării.

80. Din logica construcției constituționale a statelor de drept, șefii de stat nu exprimă o voință de natură politică, deoarece aceasta s-ar confunda inevitabil cu voința subiectivă, prin urmare discreționară, a titularului funcției respective.

81. În Hotărârea nr. 7 din 18 mai 2013 Curtea a reținut:

„107. În temeiul controlului reciproc al puterilor în stat, bazat pe sistemul „frânelor și contrabalantelor”, puterea executivă nu poate fi instituită fără o voință expres exprimată de puterea legislativă, prin intermediul Parlamentului, exercitată în procesul investiției Guvernului. Conform procedurilor constituționale, Guvernul, ca exponent al puterii executive, este opera comună a legislatorului, ca autoritate reprezentativă supremă, căreia poporul i-a delegat cea mai înaltă valoare - suveranitatea și puterea de stat (art.2 din Constituție) și a șefului de stat, ca garant al suveranității (art.77 din Constituție)."

82. Curtea reține că din dispozițiile articolului 98 din Constituție rezultă că Președintele este obligat să colaboreze cu Parlamentul în ceea ce privește numirea Guvernului, ambele autorități publice având rolul lor constituțional în derularea procedurilor de numire a Guvernului.

3.5. Analiza constituționalității hotărârii Parlamentului din 20 ianuarie 2016 privind acordarea votului de încredere Guvernului Filip și decretului Președintelui Republicii Moldova din 20 noiembrie 2016 privind numirea Guvernului Filip

Este incontestabil faptul că nucleul investiției Guvernului constituie procedura de dezbatere în ședința publică a Parlamentului care la rândul său presupune un proces complex și anume:

- 1. Prezentarea de către candidat desemnat la funcție de prim-ministru, listei membrilor de Guvern, programul de guvernare și includerea în procesul legislativ.**
- 2. Repartizarea din timp tuturor deputaților din Parlamentul Republicii Moldova listei membrilor de Guvern, programul de guvernare.**

3. Examinarea în comisia permanentă a listei membrilor de Guvern, programul de guvernare.
4. Pregătirea avizelor, rapoartelor și proiectelor de hotărâri.
5. Pregătirea proiectului de hotărâre pentru acordarea votului de încredere viitorului guvern prin înregistrarea proiectului în Parlament cu repartizarea lui către comisia de specialitate, traducerea proiectului în limba rusă, avizarea proiectului, pregătirea raportului
6. Prezentarea către toți Deputații aleși a proiectului de hotărâre cu actele primare pentru examinare, cu acordarea unei termen rezonabil pentru studiere și familiarizarea acestora.
7. Dezbaterea proiectului de hotărâre, a Programului de guvernare și a listei Guvernului în ședința plenară a Parlamentului.

Dezbaterea propriu-zisă presupune totodată audieri, prezentarea raportului comisiei de specialitate asupra proiectului, luări de cuvânt ale deputaților și fracțiunilor, acordarea întrebărilor.

În cazul proiectului de hotărâre, Parlamentul decide singur asupra necesității dezbaterii acestuia și limitele dezbaterii, conform Regulamentului Parlamentului.

În cazul Programului de guvernare și listei viitorului guvern, Parlamentul nu are nici un drept de discreție în ceea ce privește dezbaterea sau nedezbaterea acestora (fapt constatat de Înalta Curte în practica sa, citată supra).

Or, conform art. 98 al. 3 din Constituție Programul de activitate și lista Guvernului se dezbate în ședința Parlamentului. Acesta acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților aleși.

Notăm că, Constituția nu prevede nici o excepție de la prevederile art. 98. De altfel, dezbaterile parlamentare au fost întrerupte exclusiv din vina deputaților PD, care au încercat să înăbușe un protest legal și pașnic al opoziției în Parlament prin agresiune fizică și verbală. În plus, chiar dacă am accepta admiterea unui comport neregulamentar din partea unor deputați, acest fapt atrage răspunderea individuală a acestora conform Regulamentului însă nu justifică devierea de la normele imperative prevăzute la art. 98 din Constituție.

Iar conform hotărârilor Înaltei Curți nr. 16 din 20.04.2000 și nr. 7 din 18 mai 2013 pct.pct. 60, 61, 110, precum și conform doctrinei relevante, se constată faptul că, respectarea întocmai a art. 98 din Constituție este o condiție inerentă învestirii Guvernului. În caz contrar legitimitatea și ponderea structurii guvernamentale devine incertă.

În situația în care Parlamentul nu are nici un drept de discreție în ceea ce privește dezbaterea Programului de guvernare și lista cabinetului de miniștri, Parlamentul nu are nici un drept să aprobe o hotărâre de acordare a votului de încredere asupra unui Guvern al cărui program de guvernare și listă a miniștrilor nu a fost dezbătut, deoarece acest Guvern are o pondere și legitimitate incertă.

Da, Președintele Parlamentului putea să pună la vot excepții de la procedura de adoptare a hotărârii de acordare a votului de încredere, dar doar după dezbaterea programului de guvernare și listei de miniștri și doar în privința hotărârii de acordare a votului de încredere, nu și în privința dezbaterii programului de guvernare și aprobare a listei de miniștri. **În speță, prin admiterea excepției de la normele constituționale imperative prevăzute la art. 98 din Constituție, așa-zisa majoritate parlamentară a comis un abuz de drept și încălcarea gravă a procedurii de învestire a Guvernului.**

Respectiv nici Președintele nu are dreptul să numească un Guvern cu legitimitate și pondere incertă.

De altfel, legitimitatea și ponderea incertă a Guvernului învestit se confirmă prin reacția populară manifestată prin proteste în masă.

La acest capitol poate fi invocat și ultimul sondaj de opinie publică denumit "Percepțiile Publice despre politica și guvernarea" întocmit de către National Democratic Institute for International Affairs în colaborare cu Lake Research Partners, USAID, Canada și IMAS. Astfel, potrivit studiului sa stabilit următoarele:

- Problema de top cu care se confruntă Țara a fost numită corupția (51%);
 - Instituțiile cu cea mai mică încredere fiind - Parlamentul (6%), Președenția (7%) și Guvernarea (7%);
 - Partidele cu cea mai mică încredere fiind - PL (73%), PDM (72%) și PLDM (78%) (care de altfel au format prezentul Guvern);
 - Persoane despre care cetățenii au cea mai proastă părere – Vlad Plahotniuc (87%), Vlad Filat (86%), Nicolai Timofti (84%), Mihai Ghimpu (73%), Marian Lupu (72%);
 - Partidele cu cea mai joasă încredere a cetățenilor la capitolul îmbunătățirea situației în Moldova fiind – PL (4%), PDM (3%) și PLDM (2%);
 - Partidele pentru care s-ar exprima cel mai mic vot la eventualele alegeri Parlamentare ar fi – PLDM (2%), PDM (4%) și PL (5%);
 - La întrebarea cu privire la cine ar urma a fi ales la funcția de prim-ministru, Pavel Filip nici nu se cotează în răspunsurile cetățenilor;
- Astfel, persoane și partide cu cea mai mare neîncredere din partea cetățenilor au format un Guvern contrar voinței cetățenilor alegând un prim-ministru care nici nu este dorit de popor.

Notăm că, respectarea întocmai a procedurii de învestire a Guvernului conform art. 98 din Constituție este și mai evidentă din moment ce însuși Parlamentul are o legitimitate redusă:

- a) urmare a procedurilor injuste aplicate de către stat la momentul alegerilor parlamentare din 30 noiembrie 2014 (excluderea din cursa electorală a partidului condus de Renato Usatîi, neasigurarea dreptului la vot al cetățenilor Republicii Moldova aflați peste hotarele țării)
- b) urmare a FURTULUI MILIARDULUI,
- c) urmare a scandalurilor politice în cadrul puterii, urmare a suspiciunii de preluare a controlului total asupra statului de către domnul Vladimir Plahotniuc prin intermediul sateliților săi,
- d) urmare a opiniei civice confirmate prin sondaje de opinie publică
- e) urmare a suspiciunii de corupere a deputaților din afara fracțiunii PD care au votat pentru viitorul Guvern (de altfel, deputatul fracțiunii PCRM în Parlament, doamna Elena Bodnarenco a confirmat public tentative de corupere a acestia pentru votarea viitorului Guvern),
- f) urmare a suspiciunilor privind încercarea de-a distruge opoziției actuale (de altfel, această suspiciune devine și mai evidentă, 1) odată ce membrii partidelor de opoziție deja sunt invitați la MAI pentru declarații la data de 21 ianuarie 2016, 2) odată ce PD a distrus chiar și două partide parlamentare din majoritate – PLDM și PL, 3) odată ce PD a distrus deja un partid parlamentar de opoziție – PCRM, 4) odată ce PD a făcut atacuri și asupra partidului parlamentar de opoziție, PSRM, prin

„convingerea” presupus prin corupție a doamnei Lidia Lupu de a părăsi fracțiunea parlamentară a PSRM),

- g) urmare a suspiciunii privind exercitarea presiunilor și a șantajului de către PD asupra Președintelui Republicii Moldova prin intermediul unuia dintre fii acestuia, suspectat de comiterea infracțiunii de trafic de influență în raport cu judecătorii, precum și cu unele materiale compromițătoare legate de viața privată a unuia dintre fii domnului Președinte,
- h) urmare a suspiciunilor rezonabile că, Ion Păduraru și-a retras candidatura de la funcția de prim-ministru prin șantajarea cu atragerea la răspundere penală într-un epizod al furtului miliardului,
- i) urmare a modului camuflat și netransparent de convocare a ședinței de investire a Guvernului, prin lipsirea deputaților din teritoriu de a fi prezenți la ședința de investire a Guvernului,
- j) urmare a lipirii deputaților de posibilitatea de a studia în detaliu Programul de guvernare și lista membrilor viitorului guvern pentru o dezbatere eficientă a acestor componente în Parlament,
- k) urmare a obstrucționării puterii executive de către Parlament, prin neîntrunirea în ședință publică pentru dezbateră programului de guvernare și listei cabinetului de miniștri în privința candidatului la funcția de prim-ministru, domnul Ion Sturza.

De altfel, însuși Președintele Curții Constituționale menționa într-un interviu că, „... În 2009, oamenii au obținut o speranță că lucrurile se vor schimba: că se va termina cu nănașismul, că banii publici vor fi administrați corect, că în economie se va instaura o competiție onestă, iar justiția va face dreptate - nu banii, că opțiunea europeană este una fermă și nu o minciună cum a fost până la 2009. Societatea credea, în naivitatea sa, că în rezultatul revoluției twitter, la putere va veni o nouă clasă politică. Din păcate, cu trecerea timpului s-a constatat că totul a fost o iluzie. Puterea de stat este împărțită exact de aceleași persoane ca și până la 2009, cu mici excepții, iar integrarea europeană este mai mult mimată decât asumată conștient și plenar de cei care dețin puterea în stat. Iată de ce cred că acest protest este mai degrabă unul împotriva mimării integrării europene. Este un protest împotriva minciunii și ipocriziei în care s-au scufundat guvernările de la 2009 încoace.

Tot domnul Președinte al Curții Constituționale menționa: „Așa-zisul „furt al miliardului” indubitabil că a jucat rolul de detonator. În timp ce majoritatea populației o duce destul de greu, faptul că banca de stat a fost pur și simplu jefuită de cei care trebuiau s-o administreze, nu putea să nu genereze o asemenea stare de spirit. *Permanentele scandaluri de corupție din cadrul puterii, lipsa oricărui progres în reforma justiției, i-a făcut pe oameni să înțeleagă că ei sunt mințiți, că sub paravanul integrării europene, de fapt, au loc*

cu totul alte lucruri. De asta cred că asistăm mai degrabă la un protest împotriva minciunii instituționalizate...

Corupția este generată de actualul sistem politic și administrativ din țară, care permite exercitarea unui control quasi-general asupra puterii de stat și reduce la zero ideea de separație a puterilor în stat. Republica Moldova este guvernată prin persoane interpușe. Adevărații decidenți sunt alții decât cei care dețin anumite funcții în stat. Această problemă nu poate fi rezolvată prin proteste, demisii și, cu atât mai mult, prin măsuri represive. Este necesară o reformă structurală fundamentală de asemenea natură, încât nimeni să nu poată controla întreaga putere în stat. Atâta timp cât într-un cabinet, unde încap trei-patru persoane, se va decide cine va fi șeful statului, mai apoi, în același cabinet, se va decide pe cine acest șef al statului va propune ca prim-ministru, și tot așa mai jos, nici un protest, demisie sau arestări nu vor avea niciun efect. Este necesar de a modifica sistemul astfel încât să avem partide cu democrație internă, unde deciziile ar fi luate de organele de partid, dar nu pe culoare. Este necesar să avem un parlament, unde deputații ar avea vocea lor, dar nu doar vociferează ce le spune șefu'. Doar asemenea reforme pot conduce la o altă calitate a guvernării, implicit și la dispariția marii corupții...

Instituțiile statului nu funcționează așa cum trebuie să funcționeze deoarece sistemul de stat este astfel construit. Din moment ce avem un sistem ce permite ca puterea de stat să fie distribuită și exercitată de trei-patru persoane, dar nu de parlamentari și de membrii guvernului, altfel nici nu poate fi. Avem un sistem apropiat celui sovietic, unde există un „politbiuro” care decide totul, iar miniștrii și deputații, doar validează aceste decizii. Într-un asemenea sistem este naiv să te aștepti ca instituțiile statului să funcționeze altfel...

Nimic nu este ireversibil. Nici UE și nici NATO nu sunt date de la Dumnezeu și nu sunt veșnice. Veșnic este doar poporul. Toate lucrurile sunt într-o continuă mișcare, schimbare și adaptare la noi cerințe, condiții și provocări. Nu va veni UE să ne facă nouă curat în casă, la fel cum nu va veni NATO să ne ofere securitate. Important este să știm noi ce vrem. Noi suntem cei care trebuie să luăm decizii pentru noi și pentru viitorul copiilor noștri, dar nu să așteptăm să ne pice para mălăiață „în gura lui Nătăfleață”.

Notăm că, tolerarea unui Guvern cu o legitimitate și o pondere incertă este inadmisibilă în condițiile unui stat de drept, iar admiterea investiției de către Parlament a unui asemenea Guvern nu poate avea un alt efect decât neconstituționalitatea actului de investire a unui asemenea Guvern pentru evitarea riscului uzurpării puterii în stat de către un grup îngust de interese, iar în condițiile speței, și obligația Președintelui de a se adresa către Înalta Curte pentru obținerea avizului de dizolvare a Parlamentului pentru lipsa de termeni constituționali pentru înlăturarea abuzului comis.

Totodată menționăm că, nici o pretinsă stabilitate politică asigurată prin elemente evidente de uzurpare a puterii în stat, nu poate fi conformă principiilor democratice ale statului de drept și suveranității poporului.

IV CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Urmare a celor menționate supra și conform articolelor 2, 98, 135 din Constituția Republicii Moldova

Solicităm:

A admite prezenta sesizare spre examinare în fond.

A examina prezenta sesizare în regim de urgență.

A supune controlului constituționalității hotărârea Parlamentului Republicii Moldova din 20 ianuarie 2016 pentru aprobarea Programul de activitate a Guvernului 2016 – 2018 și acordarea votului de încredere Guvernului (Pavel Filip).

A supune controlului constituționalității Decretul Președintelui Republicii Moldova din 20 ianuarie 2016 privind numirea Guvernului condus de primul-ministru, Pavel Filip.

A suspenda decretul Președintelui Republicii Moldova din 20 ianuarie 2016 privind numirea Guvernului condus de primul-ministru, Pavel Filip și Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova din 20 ianuarie 2016 pentru aprobarea Programul de activitate a Guvernului 2016 – 2018 și acordarea votului de încredere Guvernului (Pavel Filip), până la examinarea prezentei sesizări în fond.

V. Anexe:

1. Studiul "Percepțiile Publice despre politica și guvernarea" întocmit de către National Democratic Institute for International Affairs în colaborare cu Lake Research Partners, USAID, Canada și IMAS;
2. Înregistrarea video a ședinței Parlamentului din 20.01.2016;

VI. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Data:

21 ianuarie 2016

Locul:

mun. Chișinău

Cu respect,

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova

Igor Dodon

Vladimir Țurcan

Corneliu Furculiță

Vlad Batrîncea

Adrian Lebedinschi

Vasile Bolea

Grigore Novac

